

Veronika Gavlíková: Deníky Terézy Novákové (1866 – 1875)

Bakalářská práce. Katedra historických věd. Univerzita Pardubice. Fakulta filozofická. Pardubice 2009, 96 s. (včetně edice deníků a příloh)

Posudek oponenta bakalářské práce:

V Úvodu své práce Veronika Gavlíková konstatuje, že si „jako téma pro svou práci vybrala deníky Terézy Novákové“. Jde o dva deníky z druhé poloviny 19. století, které jsou psány v německém, resp. českém a anglickém jazyce. S jakým záměrem chce pisatelka k tomuto materiálu přistoupit, to se bohužel z Úvodu nedozvíme. Neboli: bohužel chybí jasné vymezení cíle práce. Mnohem výmluvnější je v tomto směru Anotace. Zde kolegyně Gavlíková osvětluje, že jí jde o interpretaci deníků, jejímž výsledkem má být příspěvek k samotnému výzkumu ženských deníků 19. století, k poznání „každodennosti dospívající dívky v druhé polovině 19. století“ a „k poznání výchovy a dospívání dívky v rodině české inteligence druhé poloviny 19. století.“

Budiž řečeno rovnou, že hlavní význam předkládané práce jednoznačně spočívá v samotné edici dvou zmiňovaných deníků (s. 55 – 83). Předchozí oddíly textu vzbuzují spíše rozpaky...

Je zcela pochopitelné, že chtěla-li se kolegyně Gavlíková zabývat spisovatelčinými deníky, bylo nutné rozkrýt dobový kontext a nahlédnout do životních a uměleckých osudů Terézy Novákové. Celá takto pojatá druhá kapitola však trpí přílišnou povrchností, nejasným uváděním zdrojů apod. Jde o kultivované převyprávění údajů dávno známých a pohodlně dohledatelných. Avšak právě ve snaze vtěsnat je na plochu zhruba patnácti stran dochází místy ke hrubému zjednodušení, či dokonce k věcným omylům. Například: tvrzení, že „české literáty druhé poloviny 19. století můžeme rozdělit do tří skupin, které se mírně liší a zároveň překrývají“ (s. 4), lze skutečně přijmout jen s těžší. Anebo jinde: autorčino přesvědčení, že k májové družině patřil také Karel Václav Reis (*sic!*; s. 4) je třeba odmítnout s poukazem na prostý fakt, že na konci 50. let, kdy Hálek, Neruda a ostatní májovci svým prvním almanachem naplno vstupovali do domácího literárního života, se Rais teprve narodil... Navíc, jak jsem už výše naznačil, ne všude je zcela zřejmé, odkud prezentované informace pocházejí. Tu a tam se nějaký odkaz objeví, ale kupříkladu u obsáhlých vysvětlujících poznámek pod čarou, jež jsou evidentně převzaty z nějakého zdroje, údaj o tomto zdroji chybí (s. 6, 10, 11, 12, 13 aj.).

Formou výtahu z několika zdrojů pak autorka postupuje i v dalších dvou oddílech práce: 3. *Ženské deníky jako historický pramen*; 4. *Pojem dětství v 19. století*. Zařazení těchto dvou obecných pojednání je ve vztahu k předmětu autorčina bádání pochopitelné. Nicméně ani zde se nemohu jistým rozpakům ubránit. Tyto pasáže bych pokládal za účelné, kdyby se v nich pisatelka soustředila na představení různých typů (tváří, stylových poloh atd.) dobových deníků, resp. na vymezení vztahu „deník – dětství“, a již v těchto fázích svého spisu tyto poznatky vztahovala ke zkoumanému materiálu: k charakteru deníků Terézy Novákové. V předkládané podobě takovéto soustředění pozornosti (účelné v intencích toho, co má následovat jako jádro práce!) bohužel postrádám. Jde spíše o jakési všeobecné výpisky z publikací Mileny Lenderové, Karla Rýdla aj.

Z mého pohledu se tedy bakalářská práce Veroniky Gavlíkové rozpadá na dvě části: k první jsem musel být (s politováním) kritický; druhé lze naopak těžko něco vytknout. Pátý oddíl, v němž autorka analyzuje a interpretuje oba deníky Terézy Novákové, je radost číst. V kapitole 5.1 věnované prvním z deníků, pisatelka naplňuje to, co slíbila v Anotaci: její

interpretace obsahu deníku je pozoruhodným příspěvkem k poznání „každodennosti dospívající dívky v druhé polovině 19. století.“ Kapitola 5.2 zaměřená na druhý deník je v podání kolegyně Gavlíkové poutavou sondou do vývoje vztahu Josefa Nováka a Terézy Novákové.

Jak bylo řečeno, nejvýznamnější složkou předkládané bakalářské práce je pak samotná edice obou cenných pramenů (oddíl 7. *Edice deníků*, s. 55-83). Zde lze jen smeknout před autorčinou poctivou a pečlivou prací s archivními materiály.

Bakalářský spis Veroniky Gavlíkové splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci, doporučuji jej k obhajobě a vzhledem k výše uvedenému navrhuji hodnotit známkou **velmi dobře**, případně dobře (necht' rozhodne průběh obhajoby, názor vedoucí práce a ostatních členů komise).

PhDr. Ivo Říha, Ph.D.

V Pardubicích dne 4. ledna 2010